

Харламов В.В.

Україна, м. Харків, e-mail: harlamov8989@list.ru

Собина В.О.

Україна, м. Харків, e-mail: sobol_84@inbox.ru

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДСНС УКРАЇНИ

Постановка проблеми. На сучасному етапі державотворення в Україні все гостріше відчувається необхідність підготовки нової генерації висококваліфікованих кадрів для Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС України), спроможних ефективно і в найкоротші строки реалізувати поставлені на них завдання.

Сучасна вища освіта стає фундаментом для інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. Метою якої є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу. Так і підготовка високваліфікованих фахівців служби цивільного захисту повинна ґрунтуватися на вищевикладених принципах, для випуску першокласних професіоналів своєї справи.

Виклад основного матеріалу. Навчально – виховний процес для фахівців цієї справи ґрунтується на відповідних нормативно – правових актах Міністерства освіти України, та ДСНС України. Для цього у Кодексі цивільного захисту України (далі - КЦЗ) відведено Розділ 7, який присвячен саме «Навчання осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальників, керівного складу, фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, підготовка органів управління та сил цивільного захисту». В ньому визначено, що порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки. Поряд з цим, підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту за відповідними професіями, спеціальностями (спеціалізаціями), освітніми та освітньо-кваліфікаційними рівнями здійснюються

навчальними закладами цивільного захисту, що утворюються відповідно до законодавства та є закладами державної форми власності [1].

З 1 вересня 2015 року у дію вступила постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 "Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти", яка діє відповідно до пункту 7 частини першої статті 13 Закону України "Про вищу освіту" Кабінет Міністрів України. У цій постанові затвержен новий перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти та встановлено, що здобувачі вищої освіти, які вступили до вищих навчальних закладів до набрання чинності цією постановою, продовжують навчання відповідно до обраних напрямів підготовки та спеціальностей [2].

Відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти спеціальність «Пожежна безпека» присвоєно код спеціальності 261 та віднесено до галузі знань «Цивільна безпека» (шифр галузі 26) на ряду з такими спеціальностями як: «Правоохоронна діяльність» та «Цивільна безпека».

Також у КЦЗ рівень фахової підготовки осіб рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту та основних працівників професійних аварійно-рятувальних служб визначається стандартами професійно-технічної освіти. Рівень підготовки осіб середнього і старшого начальницького складу служби цивільного захисту, а також керівного складу професійних аварійно-рятувальних служб визначається стандартами вищої освіти.

Систему стандартів вищої освіти складають державний стандарт вищої освіти, галузеві стандарти вищої освіти та стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів.

Зупинимось детальніше на галузевих стандартах вищої освіти та стандартах вищої освіти вищих навчальних закладів які проводять підготовку фахівців за напрямом «Пожежна безпека» та спеціальностями «Пожежна безпека», «Управління пожежною безпекою». Однією з основних складових галузевих стандартів вищої освіти є освітньо-професійні програми підготовки. Освітньо-професійна програма підготовки у галузі знань "цивільна безпека", напрямом підготовки "пожежна безпека" устанавлює:

- нормативну частину змісту навчання у залікових одиницях, засвоєння яких забезпечує формування системи умінь відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики;
- рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик;
- нормативний термін навчання за очною формою навчання;

- нормативні форми державної атестації.

Виходячи з вищезазначеного робимо висновок що вищі навчальні заклади ДСНС України відповідають усім вимогам та стандартам підготовки висококваліфікованих фахівців за напрямом «Пожежна безпека» та спеціальностями «Пожежна безпека», «Управління пожежною безпекою» про це свідчить акредитація.

Після проведених досліджень було визначено, що відсоток зарахованих на спеціальність «Пожежна безпека» з загальної кількості у середньому перевищує 50% - це свідчить про те, що спеціальність «Пожежна безпека» є найзатребуваніша у гарнізонах ДСНС України.

Висновки. На основі проведених досліджень та отриманих результатів ми спостерігаємо та порівнюємо затребуваність гарнізонів ДСНС України у фахівцях за напрямком підготовки «Пожежна безпека» ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст» та «Магістр». Отримані нами показники вказують на те, що відбувається повільний спад затребуваності на ОКР «Спеціаліст», різкий спад затребуваності на магістрів за спеціальністю «Пожежна безпека», проте стрімкий зріст на магістрів за спеціальністю «Управління пожежної безпеки».

Література

1. Кодекс цивільного захисту України від 01.01.2015 № 5403-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей»